

- 28 Ecclesiasticus quando in laicalem transferri possit.
- 29 Limitatur resolutio postea n. 27. circa translationem patronatus laicorum in Ecclesiasticum.
- 30 Si Episcopus habeat annexam temporalem dignitatem, ratione cuius patronus existat, erit Ecclesiasticus patronatus.
- 31 Patronatus communis laico, & clerico quoad favorabilia Ecclesiasticus erit, aut laicalis secundum utriusque naturam, & num. 32.
- 32 Quid si patronatus ad collegium Ecclesiasticorum, ac laicorum spectet.
- 33 Ubi dubium emerit circa naturam patronatus, inspicere debet Ecclesie utilitas, ut ex ea decidatur.
- 34 Si ex conventionione patroni clericus, & laicus alternis vicibus presentent, pro vice clerici patronatus Ecclesiasticus habebitur, pro vice laici laicalis.
- 35 Jus patronatus multifariam acquiritur.
- 36 Prærogative juris patronatus laicorum duntaxat tribuuntur acquisito ex causa onerosa, velut ex constructione Ecclesie.
- 37 Ratio expenditur, & declaratur, num. 38. in fin.
- 38 Patronatus non ex causa onerosa quasi- tus, si dubitetur an sit Ecclesiasticus, aut laicorum, quomodo decidendum.
- 39 Probata longæva quasi possessione presentandi, si allegetur patronatus acquisitus ex dotatione, vel constructione Ecclesie, laicalis censetur, & quanti temporis possessio desideretur.
- 40 In Regio patronatu non procedit distinctio de qua supra, n. 36.
- 41 Idem dicendum in Hispania de quovis laicorum patronatu, cuius derogatio non admittitur, nisi non ex causa onerosa comparatum esse constet.
- 42 In dubio patronatus creditur obtentus ex causa onerosa.
- Bulla derogatorie juris patronatus laicorum in Hispania retinentur, quamvis solum noceant existenti in quasi possessione presentandi, qui patronus verus non sit, ibid.
- 43 Pendente in Curia iudicio super Beneficio, aut jure patronatus, solet Summus Pontifex illud conferre sine assensu patroni laici, nec opus est expressa derogatione.
- 44 Si uterque presentatus ante collationem Roma obierit, non dicitur Beneficium in Curia vacare, ut sit locus derogationi, aut reservationi.
- 45 Quid si duo jam instituti Roma litigantes, unus in Curia, alterque extra illam decedant.
- 46 Duobus presentatis litigantibus ob dissentium patronorum, si uni mors contingat, an possit patronus alterum subrogare?
- 47 Limitatur hoc.
- 48 Si ex presentatis litigantibus alter in Curia decesserit, poterit Pontifex colligantem Beneficium conferre absque novo assensu patroni.
- Sed tertium instituere non solet, etsi ambo fato decesserint, Pontifex si laicorum sit patronatus, ibid. & n. 50.
- 49 Cum ex duobus presentatis litigantibus alter obiit, iudicium cum superstiti peragitur: & si pro isto non feratur sententia, patronus iterum presentare valet intra tempus legitimum à die sententiae.
- Regi nostro tempus non labitur, ne presentare possit, ibid.
- Si patroni propter inter eos motam controversiam in tempore legitimo non presentent, Beneficium liberè conferri poterit, ibid.
- 51 Patronatus ad confraternitates pias spectans an sit Ecclesiasticus?
- 52 Permutatio Beneficiorum an desideret patroni consensum? & n. 53. & 54.
- 53 Renuncians Beneficio permutacionis gratia, utrum ad illud redire valeat, si ex defectu assensus patroni irrita declaratur?
- 54 Qua Beneficia permutare non liceat in Hispania, & Indiis.
- 55 Resignatio Beneficii nisi consentiente patrono, non subsistit: ex hac autem resignatione si Beneficium conferatur, Bullæ retinentur in Hispania, n. 59.
- 56 Resignans invalidè ex defectu assensus Patroni, non privatur Beneficio.
- 60 In novo Indiarum orbe resignatio est vetita.
- 61 Pontifex ex Beneficio pensionem concedere potest, non requisito patroni assensu: quod declaratur n. 67. & 70.
- 62 De intellectu capituli penultimi de jure patron. remissivè.
- 63 Rector Ecclesie an possit Vicarium constituitur absque assensu patroni? & num. 64.
- 64 Quid de coadjutore, ut post mortem Rectoris in Beneficio succedat.
- 65 Vacante Ecclesia, interim dum Rector instituitur, potest Prælati, in consilio patrono, administratorem constituitur.

67 Quid

- 67 Quid de inferioribus servientibus Ecclesia, quos Rector designat.
- 68 Beneficia Regi patronatus in Hispania, nisi Rex assentiatur, pensione non onerantur.
- 69 Pontifex poterit uni ex litigantibus Beneficium conferre ea conditione, ut annuam quantitatem adversario persolvat, tuncque patroni assensus non desideratur.
- 71 Pensio Ecclesiastica Beneficium non est.
- 72 Fallit si in titulum Beneficii concedatur cum onere alicuius ecclesiastici ministerii.
- 73 Qua Beneficia in Hispania pensionem non admittant.
- 74 Ad unionem Ecclesiarum, seu Beneficiorum patroni assensus debet intervenire.
- 75 Quid ubi Pontifex Ecclesiam unit.
- 76 Quid si inferior Prælati ad unionem ex causa procedat.
- 77 Ut electus Episcopus retineat beneficia ex Pontificis dispensatione, non exigatur patroni consensus.

CAPUT XXXVI.

Lege 15. tit. 3. lib. 1. Recopil. recensentur sex causæ, ex quibus licet Bullas Pontificias retinere in Hispania Regiis Prætoribus. Inter eas præcipua dignoscitur derogatio juris patronatus laicalis, sive Regis, sive privatorum; nam si in Curia Romana Beneficium impetretur absque assensu, seu presentatione patroni laici, aut clerici, si patronatus ecclesiasticus non est, executio per literarum retentionem suspenditur, interposita ad Sanctissimum supplicatione. Salgad. de retent. Bullar. p. 1. cap. à num. 138. & cap. 13. num. 59. Azcved. in l. 5. num. 1. tit. 6. lib. 1. Recop. Ceval. tract. de cognit. per viam violent. in prolog. num. 151. Solorzan. de jur. Indiar. tom. 2. lib. 3. cap. 3. num. 33. Monter. in pract. tract. 5. de las Chancillerias, tit. Siguese el quarto proceso, vers. El tercero quando, Cur. Philip. part. 1. §. 5. n. 4. D. Frasso cum aliis de Reg. patronatu Indiar. tom. 1. cap. 3. num. 48. Utrum Bullas secundæ, aut tertiæ iussionis liceat retinere, executio impedita, disputat Salgad. d. cap. 3. §. unic.

Ad Num. 1.

- 2 Summus Pontifex valet omni patro-

natus juri derogare, conferens Beneficia nullo interveniente assensu, seu presentacione patronorum, etsi ad supremos Principes laicos patronatus spectet. Salgad. d. cap. 3. n. 12. Tondut. quæstion. benefic. part. 2. cap. 4. §. 9. num. 33. Barbosa de Jur. Eccles. lib. 1. cap. 2. n. 176. D. Frasso num. 39. & 45. Ceval. comm. cont. comm. quæst. 897. n. 429. Tusch. lit. 1. concl. 618. num. 12. Vivian. de jure patron. lib. 3. cap. 3. vers. Vigesima nona. sub. n. 24. Villalob. Erar. comm. opinio. lit. 1. n. 314. Sanch. Consil. Moral. lib. 2. cap. 3. dub. 54. num. 2. Greg. Lop. in l. 13. gloss. 9. tit. 15. part. 1.

Ibi: Quæ tamen est intelligenda.

Ut Juripatronus laicorum deroget Sanctissimus, de illo mentio fieri debet, nec derogatio subintelligitur per simplicem Beneficii collationem. Gregor. Lop. & Barbosa ubi proxime, Sanch. num. 3. Vivian. lib. 14. cap. 1. n. 100. Azcved. in l. 5. num. 2. tit. 6. lib. 1. Recop. Villalob. n. 315. Did. Per. in l. 2. vers. Quod procedit quando, tit. 6. lib. 1. Ordin. D. Frass. cum aliis d. cap. 3. num. 39. Quid si patronatus sit privilegio, aut præscriptione quæsitus, vide infra, n. 36.

Ad Num. 2.

Si patronatus sit Ecclesiasticus, quoties Pontifex Beneficium absolute confert, nulla de illo facta mentione, tacite ipsi, & patroni juri derogare censetur. Vivian. lib. 14. cap. 1. num. 124. & cap. 2. num. 7. Sanch. n. 7. D. Frass. n. 38. Did. Per. ubi nuper, Salgad. de reg. prolect. part. 3. cap. 9. num. 102. Barbosa collectan. cap. 9. Cum dilectus, num. 4. de jure patron. Solorzan. sup. dict. lib. 3. cap. 3. num. 12.

Ibi: Imò si jus patronatus.

Cum patronatus spectat ad supremos Principes, aut Proceres, velut ad Ducem, vel Comitem, ut derogatio sortitur effectum, non sufficit generalis mentio juris patronatus laicorum, sed requiritur specifica, & determinata; cum expressione dignitatis patroni, cui præjudicium inferretur. Sanch. d. dub. 54. num. 6. Solorzan. de jur. Indiar. lib. 3. cap. 2. num. 18. tom. 2. Vivian. dict. cap. 1. n. 122. Alfar. de offic. Fiscal. gloss. 2. num. 19. Barbosa de potest. Episcop. part. 3. alleg. 57. num. 78.

num. 78. Didac. Pcr. ubi seq. D. Frass. de Reg. patron. Indiar. cap. 3. num. 47. ubi alii.

Ibi: *Quod autem diximus.*

6 Licet Pontificiis literis clausula inseratur, *Non obstante quod presentatio ad quemcumque patronum spectet*; non ideo tamen derogatum censetur jurispatronatus laicorum. Sanch. Conf. Moral. lib. 2. cap. 3. dub. 54. num. 5. Vivian. n. 104. Did. Perez ubi sup. Spin. de testam. gloss. 4. num. 44. Azeved. in d. l. 5. Recop. num. 3. Villalob. num. 316. Barbosa collect. Clem. 2. in fin. de præbend. Nec enim solet Pontifex jurispatronatus laicorum derogare, nisi ex causa, ut videre licet apud Tondur. quest. benefical. part. 2. cap. 4. §. 9. ex n. 33. Barbof. de jure Eccles. lib. 3. cap. 15. num. 144. Vivian. sup. lib. 14. cap. 2. n. 8. cum seqq. qui causas referunt, propter quas contingit, ut Pontifex jurispatronatus laicali præjudicet.

7 Unde cum difficilè, & non frequenter ad ejusmodi derogationem deveniatur (ut laici ad fundandas, ac dotandas Ecclesias excitentur) nunquam illam præsumitur. Gregor. Lop. in l. 13. gloss. 9. tit. 15. p. 1. nec clausula generali derogante comprehenditur, quæ restringitur ad patronatum Ecclesiasticum, cui faciliè, ac sæpe derogari solet; nam verba interpretantur secundum consuetudinem proferentis, l. Labeo 7. §. 1. de supellect. legat. l. Mela 14. vers. Sed si alimenta, de aliment. legat. nec ad casus insolitos referuntur, maximè in tertii præjudicium. Barbof. axiom. 222. n. 42. & 45. & consuetudo Principis mentem interpretatur. Barbofa collect. cap. Cum dilectus, n. 7. de consuetud.

8 Præterea in patronatu Regio, & Magnatum ideo non inducitur derogatio, facta mentione generaliter de patronatu laicorum, tum quia illi raro, ac difficilè præjudicium infertur: tum etiam quod sub generali dispositione non veniunt personæ singulares, & ordinis eminentioris. Barbofa ex aliis collect. cap. Sedes 15. n. 6. & 7. de rescript. Et hæc pro ratione præmissarum conclusionum dixisse sufficiat, quæ itidem locum obtinent in patronatu mixto, partim Ecclesiastico, & partim laicali. Vivian. lib. 14. cap. 1. n. 111. Tusch. lit. 1. concl. 618. n. 3. & 13. Villalob. sup. lit. 1. n. 319. cum seq.

Ibi: *His accedit, quod est reservatione.*

Subjungitur aliud discrimen inter patronatum Ecclesiasticum, & laicalem, nam etsi provisio Beneficiorum, quæ vacant in Curia, jure sit reservata Pontifici, ita ut ea conferat, contempto consensu patroni; id tamen intelligitur de solo Ecclesiastico, non de laicali patronatu Sanch. sup. d. lib. 2. cap. 3. dub. 54. n. 12. Tondur. part. 1. cap. 87. n. 4. Barbofa de potest. Episc. part. 3. alleg. 57. n. 16. & collect. cap. 2. n. 12. de præbend. in 6. Cevall. commun. cont. comm. g. 897. num. 452. Vivian. de jurepatron. lib. 1. cap. 3. n. 24. vers. Nona, D. Frass. cum plurimis sup. cap. 3. n. 37. Quod pariter in patronatu mixto procedit. Barbofa d. num. 26. Bene verum est, quod consuevit Pontifex derogare jurispatronatus laicali, ubi Beneficium vacat in Curia, præsertim in mixto, nisi spectet ad Reges, aut alios Principes inferiores. Vivian. lib. 14. cap. 2. num. 8. 10. & 11. De patronatu acquisito ex privilegio, aut præscriptione, vide infra, num. 36.

Ibi: *Cui suffragatur textus in cap.*

Legatus de latere confert Beneficia 10 patronatus Ecclesiastici sine presentatione, aut assensu patroni: nec derogatione expressa, aut ejus mentione opus est, l. 13. tit. 15. p. 1. ubi Greg. Lop. gloss. 9. Sanch. sup. n. 7. Vivian. lib. 14. cap. 1. num. 133. Garc. de benef. part. 5. cap. 1. n. 17. Cevall. commun. cont. comm. g. 613. Barbofa cum aliis de jure Eccles. lib. 1. cap. 5. n. 38. & collect. cap. Cum dilectus, n. 4. de jurepatron.

Aliud juris est quoad patronatum laicorum, cui Legatus ille nec tacitè, nec expressè valet derogare. Gregor. Lop. ubi proxime, Garc. num. 63. Tusch. lit. 1. concl. 614. n. 1. Vivian. ubi nuper, & lib. 1. cap. 3. n. 24. vers. Vigesima nona, Barbofa d. cap. 5. num. 44. & d. collect. n. 4. ubi alii, quod utique in mixto patronatu observatur. Tusch. ubi proxime, Garc. num. 67. Barbofa ex aliis d. cap. 5. num. 45. Verùm hæc ita se habent quænties patronatus laicalis competit ex fundatione, vel donatione, non si ex præscriptione, seu privilegio acquisitum esse constet; in hoc enim Legatus per-

mittitur

mittitur Beneficia conferre liberè, sicut in merè Ecclesiastico, cum patroni contemptu. Vivian. n. 134. Garc. n. 72. Sanch. n. 8. Barbofa n. 146. & alii.

Ibi: *Illud constat, Beneficia.*

12 Sub reservationibus Sedis Apostolicæ nequaquam continentur Beneficia, quorum presentatio laicis competit, aut clericis ratione patrimonii. Sanch. Conf. Moral. lib. 2. cap. 3. dub. 53. vers. Prima, Azeved. in l. 5. n. 3. ad fin. tit. 6. lib. 1. Recop. Cevall. commun. cont. comm. g. 897. num. 454. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 18. num. 2. D. Frasso cum plurimis de Reg. patron. Indiar. cap. 3. n. 37. Eadem gaudent exemptione patronatus mixti, Barbofa de jur. Eccles. lib. 3. cap. 12. num. 15. Tondur. quest. benefical. part. 2. cap. 3. §. 2. num. 41. An hæc procedant in patronatu ex privilegio, aut præscriptione, infra tradetur, numero 36.

Ibi: *Sunt & alia differentia.*

13 Octo super quadraginta differentias inter Ecclesiasticum, & laicalem patronatum cumulat Vivian. de jurepatron. lib. 1. cap. 3. num. 24. nonnullas, & præcipuas refert Sanch. ubi proxime. In quibus differat jurispatronatus istud ab illo, quod manumissor obtinet in liberto, fusè tradit idem Vivian. n. 26.

Vers. *Distinguitur autem.*

14 Quando patronatus Ecclesiasticus, laicalis, vel mixtus censetur, fusè docent Sanch. d. dub. 53. Greg. Lop. in l. 13. gloss. 7. tit. 15. p. 1. Garc. de Benef. part. 5. cap. 3. num. 553. cum seqq. Solorz. de jur. Indiar. tom. 2. lib. 3. cap. 3. à princip. Vivian. de jurepatron. lib. 1. cap. 3. Barbofa d. cap. 12. à princip. D. Frass. sup. cap. 3.

Ibi: *Ubi explicat quid in dubio.*

15 Si dubitari contingerit, qualis sit patronatus, Ecclesiasticus præsumitur. Barbofa de potest. Episc. part. 3. allegat. 72. num. 133. Vivian. lib. 7. cap. 1. n. 12. Mar. Antonin. variar. lib. 1. resol. 109. num. 10.

16 Sed si Clericus habens Beneficium, & bona patrimonialia Ecclesiam construat; nec indagari possit quibus ex D. de Faria Covar. Enucl.

bonis, patronatus mixtus reputabitur. Sanch. d. dub. 53. n. 5. Garc. sup. n. 593. D. Frass. cum aliis d. cap. 3. n. 16. Attamen in hujusmodi dubiis inspicere oportet, quis sit in quasi possessione presentandi, an clericus, vel laicus; nam qualis patronus, talis patronatus judicabitur. Vivian. lib. 1. cap. 3. n. 19. Mascard. de probat. concl. 960. n. 12. Tondur. sup. part. 1. g. 87. n. 11. Valenz. conf. 63. num. 79. D. Frass. cap. 5. n. 43. qui cum aliis ampliat, etsi laicus præsentet ad Beneficium ex bonis ecclesiasticis per Clericum institutum.

Ibi: *Nec refert, patronum esse Clericum.*

Clericus potest habere laicalem patronatum, si illum ab alio per successionem, donationem, aliumve titulum legitimum obtinuerit, aut si ex patrimonio Ecclesiam construxerit, vel dotaverit. Greg. Lop. d. gloss. 7. Sanch. n. 1. & 3. Vivian. n. 11. Tusch. lit. 1. concl. 619. n. 4. Mascard. sup. n. 9. D. Frass. cap. 3. n. 23. Cabed. de patron. Reg. Coron. cap. 1. n. 1. Barbofa d. cap. 12. n. 13. & 14.

18 Sed si Clericus ex bonis intuitu Ecclesie quæsitis Ecclesiam ædificet, aut aliter jurispatronatus comparet, id Ecclesiasticum erit. D. Frasso ex multis n. 12. & cæteri nuper laudati. Imò si laicus ex bonis Ecclesiasticis dotet Ecclesiam, aut Beneficium instituat, patronatus Ecclesiasticus habebitur, Garc. de Benef. part. 5. cap. 1. n. 593. Tondur. quest. Benef. part. 3. cap. 123. n. 6. D. Frass. d. cap. 3. n. 13.

Ad Num. 3.

Frequenter Summus Pontifex, sicut 19 & Principes sæculares, aut mendaciis decepti, aut importunitate vexati deneganda concedunt: quod egregiè profequitur Salgad. de retent. Bullarum part. 1. cap. 3. à princip. ultra alios, quos laudamus sup. cap. proximo, in fin.

Ibi: *Apud Hispanos minime.*

Derogatio jurispatronatus Regii, aut laicorum in Hispaniis de more neutiquam sustinetur, & Pontificia rescripta, quæ illi officium, per Regia Prætoria retineri solent, executione suspensa, dum Sanctissimus per suppli-

o cationem

tionem exoratur, l. 25. tit. 3. lib. 1. Recop. Salgad. d. cap. 3. §. unic. num. 7. & cap. 10. §. unic. n. 101. Cevall. commun. cont. comm. q. 897. n. 324. Parlador. differrent. 120. §. 1. n. 8. Azeved. in l. 5. num. 2. tit. 6. lib. 1. Recop. Spin. de testam. gloss. 4. n. 45. Solorz. de jur. Indiar. tom. 2. lib. 3. cap. 2. n. 20. Garc. de Benefic. part. 5. cap. 1. n. 557. D. Frass. de Reg. patron. Indiar. cap. 3. n. 48. An secundæ jussionis Bulla possit retineri, tradit Salgad. d. cap. 3. §. unic. per tot. & utrum post executionem literarum huius remedio sit locus, disputat idem Salgad. cap. 10. à princ.

Verf. Olim in his Hispaniarum.

- 21 Hæc omnia habentur in l. 25. tit. 3. lib. 1. recop. de quibus Azeved. in l. 5. tit. 6. lib. 1. Recop. Paz in praxi, temp. 1. ex n. 26. Cevall. d. q. 897. num. 461. cum segg. & alii prælaudari, præsertim Salgadus, qui part. 1. cap. 9. per tot. controuertit, an præter casus lege regia expressos, in similibus liceat literas Pontificias retinere? Et resoluit num. 13. quod ex rationis identitate decisio præfata constitutionis locum habebit quoties publica utilitas, & pacis conservatio exposulaverit, ut violentia tollatur. Unde causas justas ad retentionem Bullarum esse in arbitrio Senatorum, scribit Rodrig. quæstion. regular. tom. 1. q. 6. art. 7. quem refert Salgad. part. 1. cap. 2. n. 93. & ita usu receptum probat d. cap. 9. ex num. 51. verf. Quo quidem igitur, ubi nonnullas memoratur extensiones legibus, & moribus admittas, in quibus extat illa, ne Ordinariis cognitio causarum in prima instantia auferatur, juxta Concilii Tridentini decretum, quod observari cavetur l. 59. tit. 4. lib. 2. Recop. & præcipitur, ut per Regium Concilium Bullæ Pontificiæ in derogationem jurisdictionis Ordinariæ retineantur, de quo plenissimè idem Salgad. ubi nuper, part. 2. per tot. & plures quos laudat cap. 1. n. 27.

Verf. Nos verò.

De retentione Bullarum, per quas derogatur jurispatronatus Regio, vel laicorum, consulas quos congestissimè supra, n. 20.

Ad Num. 4.

- 22 Quamquam Beneficia jurispatrona-

tus laicorum non afficiantur reservatione vacantium in Curia, ex cap. 2. de præbend. in 6. ut jam prænotavimus; solet tamen Pontifex ea Beneficia conferre absque assensu patroni, derogans expressè patronatui laicorum. Tondut. quæst. benefic. part. 2. cap. 4. §. 9. num. 33. Vivian. de jurepatron. lib. 14. cap. 2. n. 8. ubi alii. Verùm ea potestate non utitur Pontifex quoad Beneficia quorum præsentatio spectat ad Reges, Duces, vel alios Procures. Vivian. num. 10. Tondut. ubi proximè, verf. Si tamen, Flamin. de resign. Benefic. lib. 2. cap. 4. n. 47. Quod autem diximus de derogatione solita jurispatronatus laicorum, restringitur ut procedat cum Beneficium vacat in Curia per obitum, non alia ratione. Vivian. num. 9. Flamin. num. 45. Apud nos verò ejusmodi derogatio etiam expressa non admittitur; imò retentis literis, ad Sanctissimum supplicaretur, ut noster Præles probat, & ex præmissis apparet.

Verf. Similiter si beneficia.

Videas Sanch. Consil. Moral. lib. 2. cap. 3. dub. 54. num. 12. Garc. de Benefic. part. 5. cap. 1. n. 119. Barbof. collect. cap. 2. n. 16. de præbend. in 6. Sed quicquid de jure sit, quoad regna Castellæ, ac Legionis Canoniciatus Doctorales, & Magistrales nulla continentur reservatione, ex Bulla Leonis expedita anno 1520. cujus meminit Barbofa tract. de Canonic. cap. 28. n. 62. Nec dubium quin si fortè aliquis Canonicus ex his in Curia Romana fato cederet, & Summus Pontifex alium subrogaret, literarum retentioni locus fieret, ut statuitur l. 25. tit. 3. lib. 1. Recop. & observant. Salgad. sup. part. 1. cap. 9. num. 52. verf. Et eadem ratione, Paz in praxi, temp. 1. num. 26. Cevall. commun. cont. comm. q. 897. num. 462. Idem dicendum de Canonico Penitentiario, necnon de illo qui ex Tridentino pro lectura in Cathedralibus institui debet, ut ex identitate rationis observat Salgad. ubi proximè. Similiter dicendum de nostris patrimonialibus beneficiis, ex d. l. 25. Recop. Salgad. sup. cap. 10. n. 22. Paz, & Cevall. ubi pronuper, Avendañ. de exeq. mand. cap. 1. n. 32. verf. Item ex eadem.

Verf. Caterùm ad hanc.

Quoad reservationis effectum idem 24 est,

est, Beneficium in Curia vacare, vel apud Sedem Apostolicam. Lotter. de re beneficiar. lib. 2. quæst. 27. num. 14. Tondut. quæstion. benefic. part. 2. cap. 3. §. 2. n. 15. Sed quoad verborum proprietatem, & usum differentiam (prout D. Covar.) constituunt Lotter. & Tondut. ibidem, Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 13. num. 48. Barbofa de potest. Episcop. part. 3. alleg. 57. num. 24. verf. An idem sit, ubi alii. Utrum versetur discrimen inter vacationem Beneficii in Urbe, aut in Curia circa reservationem, tradit Barbofa collect. cap. 2. n. 17. de præb. in 6.

25 Hic observare libet, quod licet Beneficiarius obeat Romæ, non dicitur vacare Beneficium in Curia ut reservationi locus fiat, veluti si in Urbe consistat, aut decedens Romæ ut originarius, seu domiciliarius habitaret, tamen extra urbem possideret. Tondut. ubi proximè, Barbofa d. allegat. 57. n. 31. & 32.

Ad Num. 5.

- 26 Quamquam Beneficia patronatus laicorum, quæ in Curia vacant, non subjaceant reservationi capituli 2. de præb. in 6. ut prænotatur, dubium tamen oritur, utrum etiam libera censeantur quoad institutionem? Et D. Covar. distinguit, ut in Episcopatibus, Abbatibus, Decanatus, ac similibus Dignitatibus patronus cogatur Pontifici præsentare: in minoribus verò Beneficiis apud Episcopum, vel Ordinarium. Sanchez Consil. Moral. lib. 2. cap. 3. dub. 54. num. 13. Verùm Episcopatus, ac majora Beneficia aliàs sunt reservata ex regulis Cancellariæ, ubicunque vacaverint.

Verf. Secundò illud erit.

- 27 Si laicus ex proprio patrimonio templum construi faciat, & patronatum ejus assignare à principio, vel jam acquisitum sibi, transferre poterit in Ecclesiam, & sic ecclesiasticus patronatus. Idem erit si ad collegium Clericorum applicetur. Gregor. Lop. in l. 13. gloss. 7. tit. 15. part. 1. Sanch. d. cap. 3. dub. 53. n. 4. Vivian. de jurepatron. lib. 1. cap. 3. num. 2. Garc. de Benef. part. 5. cap. 1. num. 553. Flamin. de resign. Benefic. lib. 2. quæst. 4. n. 39. Barbofa de jur. Eccles. lib. 3. cap. 12. num. 9. D. Frasso cum pluribus de Reg. patron. Indiar. lib. 3. cap. 17. & 19. Valenz. consil. 151. num. 55. Quod ampliat D. de Faria Covar. Enucl.

Barbofa tamen in fundatione caveatur, ut propter clericorum negligentiam patronatus devolvatur ad laicos, quia interim dum casus adveniat, ecclesiasticus reputabitur.

Ex contratio patronatus ecclesiasticus efficitur laicalis, veluti si permutatione, aut alio titulo transeat jus in sæcularem, superiorem intercedente auctoritate. Barbofa de potest. Episcop. part. 3. allegat. 72. n. 128. & fufius de Jure Eccles. lib. 3. cap. 12. n. 16.

Quod autem num. 27. præmissimus, limitatur primò si patronatus donator expresserit, ut ille semper laicalis perseveret. Barbofa d. cap. 12. num. 12. Vivian. sup. num. 20. Secundò si per ingressum patroni patronatus in Religionem transierit, cum illum per successionem tanquam de familia obtinuerit; quia non immutatur natura patronatus, licet sit penes Religionem, quandiu Religiosus vixerit. Tertio, quoties aliquis jus præsentandi duntaxat Ecclesie concedit, reservato jurepatronatus. D. Frasso de reg. patron. Indiar. cap. 3. num. 18. nec enim implicat, ut unus præsentet, & alter jurispatronatus habeat, cum separari possint. Vivian. lib. 1. cap. 3. in fin. D. Frass. num. 2.

Sed si Episcopus habeat patronatum ratione temporalis dignitatis, ut Ducatus, vel Marchionatus, ille censebitur ecclesiasticus, cum sit Episcopatus annexus, prout ipse Ducatus, sub quo continetur. Vivian. de jurepatron. d. cap. 3. num. 3. Barbofa d. cap. 12. num. 9. D. Frass. num. 9.

Verf. Tertio, opportunè queritur.

Si patronatus jus Clerico, & laico commune sit, quoad derogationem, reservationes, & reliqua favorabilia laicale habebitur; sed quoad tempus præsentandi, & alia, in quibus favor versatur, Ecclesiasticum reputabitur: ex quo hic patronatus mixtus præ cæteris est favorabilis, in cujus derogationem si literas Pontificias expediti contingerit, executio suspendetur, ex l. 25. tit. 3. lib. 1. Recop. Salgad. de Reg. protecl. part. 3. cap. 9. num. 112. Sanch. sup. d. cap. 3. dub. 53. num. 11. Greg. Lop. in l. 13. gloss. 7. tit. 15. part. 1. Barbofa de Jur. Eccles. lib. 3. cap. 12. num. 18. & de potest. Episcop. part. 3. allegat. 72. num. 131. cum seg. Tondut. quæst. benefic. part. 1. cap. 87. n. 13. D. Frass. cum pluribus d. cap. 3. n. 21. Unde licet

Beneficium curam animarum habeat annexam, non fiet examen per concursum. Barbofa *d. cap. 12. num. 19.* Sed aliud videtur Salgad. *d. cap. 9. ex num. 107.* quia Ecclesiæ interest, de quo iterum Barbofa *de potest. Episc. alleg. 60. n. 17.*

Ibi: *Quod si jus patronatus ad laicum.*

32 Si ejusdem Ecclesiæ duo sint patroni clerici, ratione ecclesiasticæ dignitatis, seu officii, & alius laicus, patronatus ecclesiasticus æstimabitur. Sanch. *ubi proximè*, Tondur. *sup. n. 14.* Verùm hoc in favorabilibus duntaxat admittunt Vivian. *sup. lib. 7. cap. 1. num. 10.* Barbofa *d. alleg. 72. n. 31.* D. Frasso cum non paucis *d. cap. 3. num. 32.* Quod si patronatus ad collegium Ecclesiasticorum, & laicorum spectaverit, numerus collegiarum inspiciatur, ut qualis ille sit, decidatur. D. Frasso *n. 21.* Sanch. *d. dub. 53. n. 7.* ubi quod erit Ecclesiasticus, cum par personarum utriusque status reperitur.

33 Ubi occurrerit dubium circa naturam patronatus, talis censeatur, qualem esse oportet ad Ecclesiæ utilitatem. Salg. *d. cap. 9. n. 105.* Greg. Lop. *ubi sup. Solorz. de jur. Indiar. tom. 2. lib. 3. cap. 3. n. 5.*

34 Si inter patronum Clericum, ac laicum convenerit, ut alternatim fiat præsentatio, pro vice Clerici Ecclesiasticus, & pro vice laici laicalis patronatus reputabitur quoad juris effectus. Et licet expressim Pontifex deroget juripatronatus mixto, non nocet tamen laico, si tunc ad eum spectet præsentatio. Barbofa *de Jur. Eccles. lib. 3. cap. 12. n. 17.* Vivian. *sup. lib. 1. cap. 3. num. 18.* Quæ ita se habent, etsi nulla superioris auctoritas ad eam conventionem intercesserit. Azeved. *in l. 9. num. 2. tit. 6. lib. 1. Recop.*

Ad Num. 6.

35 Jus patronatus multifariam acquiritur, vel ex causa onerosa, cum scilicet quis construit, aut dotat Ecclesiam; vel ex gratia Pontificis illud concedentis, sive consuetudine, seu præscriptione. Sanch. *Conf. Moral. lib. 2. cap. 3. dub. 48. à num. 3.* Vivian. *de jurepatr. lib. 2. cap. 9.* Barbofa *de Jure Eccles. lib. 3. cap. 12. n. 28. cum seqq.*

36 Quæ igitur hucusque de exemptione,

ac prærogativis patronatus laicalis præmissimus, restringi debent ad eum, qui fundatione, vel donatione competit; nam ex privilegio, vel præscriptione quæsitus derogationi, & reservationibus, ac si Ecclesiasticus foret, subicitur. Greg. Lop. *in l. 13. gloss. 9. tit. 15. p. 1.* Gonz. *ad reg. 8. Cancell. gloss. 18. num. 21.* Sanch. *sup. dub. 54. n. 8.* Tondur. *questio. benefic. part. 2. cap. 3. §. 2. n. 44.* Vivian. *lib. 14. cap. 1. n. 12.* Barbofa *collect. cap. Cum dilectus, num. 4. de jurepatr. D. Frasso de Reg. patron. Indiar. cap. 3. n. 53.*

Ratio est, quoniam hujusmodi juripatronatus facillè Pontifex solet derogare. Tondur. *d. part. 2. cap. 4. §. 9. n. 35.* cum per derogationem istam nequeant laici retrahi ab Ecclesiarum ædificatione, aut donatione; siquidem patronus ex privilegio, seu præscriptione nihil de patrimonio impeditur.

Unde si dubitetur, an ejusmodi patronatus sit Ecclesiasticus, aut laicalis, quoad favorabilia laicalis ecclesiasticus censebitur, & quoad favorabilia ecclesiastici laicalis æstimabitur, atque ita utriusque incommoda sustinebit, omni favore carens. Lambertin. *de jurepatr. lib. 1. part. 1. cap. 10. art. 3.* Sanch. *d. dub. 53. in fin.* At in Romana Curia hoc patronatus discrimen ex modo acquisitionis non attendi scripsit Greg. Lop. *ubi proximè.*

Verf. Primum, in his Hispaniarum.

In Hispania, imò & ubique jus patronatus laicale præfatis omnibus privilegiis gaudebit, si allegetur illud ex fundatione, vel donatione provenire, licet non constet nisi per probationem longævæ quasi possessionis præsentandi, ex quo titulus præsumitur, qui allegatur. Greg. Lop. *d. gloss. 9. Mascard. de probat. concl. 959. n. 3.* Vivian. *lib. 2. cap. 9. num. 11.* Tempus autem centum annorum desideratur, & quod præsentationes fortitæ sint effectum. Barbofa cum pluribus *in remission. ad Trident. sess. 25. de reformat. cap. 9. n. 6.*

Verf. Secundum injurepatr. patronatus.

In jure patronatus regio non admittitur distinctio, de qua *sup. num. 36.* nam etsi appareat ex privilegio, aut præscriptione

scriptioe quæsitum, tamen derogationibus, & reservationibus non subiacet. Salgad. *de recent. Bullar. part. 1. cap. 1. num. 138.* Sanch. *sup. dub. 54. n. 12.* Azeved. *in l. 5. n. 3. tit. 6. lib. 1. Recop.* Solorzan. *de jur. Indiar. tom. 2. lib. 3. cap. 3. n. 15.* Tondur. *de pensionib. cap. 25. n. 27.* Gonz. *sup. gloss. 24. n. 160.* D. Frasso *de Reg. patron. Indiar. cap. 3. n. 49.* facit Trident. *sess. 25. de reformat. cap. 9.*

41 Sic apud nos Bullarum executio suspenditur quoties juripatronatus Regio, Magnatum, aut privatorum secularium derogari contigerit, quamvis ex privilegio, aut præscriptione quæsitus, neque enim regia constitutio, aut nostras Interpretes ejus distinctionis meminere, nec in Curia Romana observatur, ut jam ex Gregorio Lopezio prænotavimus *n. 38.* & generaliter docemur, juripatronatus laicorum derogationem nunquam admitti in Hispaniis. D. Covar. *sup. n. 3. verf. apud Hispanos,* quem referens sequitur Salgad. *ubi nuper, part. 1. cap. 3. §. unic. n. 7.*

Verf. Tertio in hac questione.

De his proximè actum, & adde Sanch. *d. dub. 54. num. 8.*

Verf. Quarto, & in hac questione.

42 In dubiis jus patronatus potius ex fundatione, aut donatione, quam ex præscriptione, vel privilegio comparatum præsumitur. Sanch. *d. cap. 3. dub. 53. n. 6.* Lambertin. *de jurepatr. lib. 2. part. 1. §. 6. art. 6. num. 57.* Valenz. *conf. 18. n. 23.* Sic ubi probatur longæva præsentandi quasi possessio; jus patronatus ex causa onerosa acquisitum æstimatur, ut prærogativis patronatus laicalis potiatur, ut assertum relinquatur *sup. n. 39.*

Verf. Quinto principaliter.

Ut sit locus bullarum retentioni cum juripatronatus laicorum derogatur, sufficit quod aliquis in quasi possessione præsentandi existat, quamquam alius jure patronus sit. Sanch. *Conf. Moral. lib. 2. cap. 3. dub. 54. n. 15.*

Ad Num. 7.

43 Ubi super beneficio lis agitur in Romana Curia, solet Summus Ponti-

fex juripatronatus laicorum derogare, nec desideratur ut de illo in literis expressim mentio fiat. Vivian. *de jurepatr. lib. 14. cap. 2. n. 14.* Tondur. *questio. benefic. part. 2. cap. 4. §. 9. num. 36.* Barbofa *de jur. Eccles. lib. 3. cap. 15. n. 144.* ubi ampliatur sive lis sit super beneficio, vel super ipso jure patronatus. Quando intelligatur beneficium litigiosum, tradit Vivianus.

Verf. Primus casus.

Si præsentati ad idem beneficium, 44 cum nulli facta sit collatio, litigent in Curia, etsi ambo ibi decedant, non erit locus derogationi juripatronatus laicorum, nec reservationi, ex *cap. 2. de præbend. in 6.* quia non dicitur vacare Beneficium per obitum illius, qui non habet jus in illo, sed ad illud per præsentationem. Barbofa *collect. Clem. 1. num. 1. 7. & 12. ut lit. pend. Vivian. lib. 5. cap. 5. num. 153.* Gonz. *ad reg. 8. Cancell. gloss. 6. n. 151.* Villal. *Arar. commun. opin. lit. 1. n. 324.*

Verf. Secundus casus contingit.

Si duo præsentati jam instituti, in 45 Curia super Beneficio contendant, & uterque obeat Romæ, aut solus possessor, colligante alibi defuncto, si Ecclesiasticus sit patronatus, ut Beneficium vacans in Curia ex reservatione per Pontificem conferretur, etsi de illo nulla mentio fiat. Quod si laicalis esset, cessat reservatio, ex traditis supra, *num. 9.* Unde apud nos in hujus patronatus derogationem Bullæ expeditæ effectu carebunt, juxta Regia Edicta.

Verf. Tertio quandoque.

Si ex duobus præsentatis ante collationem litigantibus ob patronorum discordiam, unus lite pendente deceaserit, non licebit patrono, qui illum præsentavit, alium subrogare adhuc intra tempus legitimum semestris, vel quadrimestris, quamquam patronatus laicalis existat. Flamin. *de resign. benefic. lib. 1. quest. 3. n. 27.* Barbofa cum aliis *de Jure Eccles. lib. 3. cap. 12. num. 173.* licet contra tenuerit Vivian. *lib. 5. cap. 2. num. 34. & cap. 5. à num. 144.* scilicet non prohiberi laico præsentare intra quadrimestre, quia potest variare. Nec dubium est, quin

quin patronus decedente presentato, intra tempus permissum valeat alium substituere. Tondut. *quæst. benefic. part. 2. cap. 4. §. 10. num. 27.* Sanch. *dub. 63. num. 1.* ubi quod à die mortis presentati habet tempus integrum, ut possit presentare. Nihilominus à D. Covar. sententia non est recedendum, quæ communis est.

Ibi: Unde si pendente lite.

- 47 Limitatur conclusio præcedens in patrono qui non presentaverat, qui non obstante litis pendentia, intra legitimum tempus presentare permittitur.

Verf. *Quartus ad hanc quæstionem.*

- 48 Quoties inter litigandum unus ex presentatis in Curia decedat, quamquam beneficium sit patronatus laicalis, jure tamen Pontifex colligantem subrogare poterit, ac instituere, non obstantibus nostris regiis constitutionibus, quæ huic juripatronatus prospiciunt.

Verf. *Quintò, ad idem ferè.*

Aliud juris erit, si in præfata specie Pontifex tertium non presentatum subrogare intenderit, de quo inferius, num. 50.

Verf. *In his verò Beneficiis.*

- 49 Si ex duobus presentatis, qui in Curia litigant, unus mortem oppetat, iudicium usque ad definitivam progreditur, ac prolatà pro defuncto sententià, aut si pronuncietur nullum ex litigantibus jus ad beneficium habere, manet hoc liberum, ut patronus denuò possit presentare intra semestre, aut quadrimestre numerandum à quo sententià in rem judicatam transferit. Sanch. *Conf. Moral. lib. 2. cap. 3. dub. 60. n. 5.* Vivian. *sup. lib. 5. cap. 2. num. 26.* Barbosa *de jur. eccles. lib. 3. cap. 12. n. 172.* D. Frasso *de Reg. patron. Indiar. cap. 32. num. 52.* qui n. 55. resolvit, in novo orbe tempus non currere Regi nostro ad presentandum, etsi multum excesserit. Sed si inter patronos super jure ipso presentandi controversia suboritur, per legitimi temporis lapsum à presentatione pro tunc excludentur, & collatio rectè per Ordinarium fiet. Barbosa *num. 271.* ac latif-

simè Sanch. *d. dub. 60. per tot. Vivian. sup. Tondut. quæstion. benefic. part. 2. cap. 4. §. 9. num. 24.*

Verf. *Ex his ergo.*

Si unus ex presentatis, vel ambo obeant dum in Curia super Beneficio litigant, si id ad patronatum laicalem spectet, per Pontificem non confertur, nisi de ipso facta mentione: hæc tamen derogatio apud nos nequaquam sustinetur ex regiis Edictis, supplicatione ad Sanctissimum interposita.

Ad Num. 8.

Juripatronatus quod attinet ad congregationem laicorum, quæ pietatis intuitu sub alicujus Sancti nomine Ecclesie adhæret, vulgò *Cofradias*, laicale censetur, ideo ejus derogationem Hispana Regia Prætoria non permittit. Ita ex pluribus tradit Barbosa *diff. cap. 12. num. 15.* Sanch. *d. part. 3. dub. 53. num. 8.* quod limitat Barbosa, nisi ex bonis Ecclesiasticis patronatus fuisset acquisitus, & sic est tenendum, rejectis distinctionibus Viviani supra, *lib. 1. cap. 3. num. 7.* & D. Frasso *cap. 3. num. 11.* Itæ namque piæ sodalitates, & qui sub illis congregantur, laicales omninò censentur, & ad forum attinet sæcularem. Parkad. *different. 9. §. 1. num. 9.* Bobad. *Polit. lib. 2. cap. 18. num. 228.* Guttier. cum multis *Canonicar. lib. 1. cap. 25. num. 19.* ubi disputat, Tondut. *ubi proximè, part. 1. cap. 43. ex num. 7.*

Ad Num. 9.

Permutationem Beneficii, quod est patronatus Ecclesiastici, vel laicalis, celebrari non licet regulariter absque assensu patroni. Sanch. *Conf. Moral. lib. 2. cap. 3. dub. 55. n. 1.* Tondut. *part. 2. cap. 4. §. 8. num. 19.* Vivian. *lib. 12. cap. 5. num. 28.* Garc. *de Benefic. part. 11. cap. 4. n. 75.* Barbosa *sup. cap. 15. n. 182.* Solorz. *de jur. Indiar. tom. 2. lib. 3. cap. 3. num. 18.* Gratian. *discept. forens. cap. 835.* D. Frass. cum pluribus *de Reg. patron. Indiar. cap. 11. n. 58.* quod utique procedit, etsi in Romana Curia fiat permutatio. Tondut. *num. 20.* D. Frasso *num. 60.* Nec satis erit, ut patronus certior fiat, nisi consenserit: quod limitatur, si utilitas Ecclesie permutationem postulaverit. Cokier. *de permut. Benefic. lib. 1. cap. 19. n. 10.* Tondut.

dut. n. 22. D. Frasso n. 61. Sanch. n. 9. & 10. à quo petenda quæ hic desiderantur pro plena materiæ cognitione.

Verf. *His denique.*

- 53 Licet permutatio Pontificis autoritate perfecta subsistat absque assensu patroni, præsertim quoad patronatum ecclesiasticum, Sanch. *num. 7.* & plures quos refert D. Frass. *num. 61.* nihilominus in Hispania non recipiuntur ad executionem Bullæ permutationis Beneficii, etiam cum expressa derogatione, si illud ad patronatum Regium, aut sæcularium privatorum spectet, vel etiam si patronus sit clericus, ratione patrimonii. Azeved. *in l. 22. tit. 3. lib. 1. Recop.*

Ibi: *Quod sit post scientiam.*

- 54 Quæstionis est, an permutatio Beneficii juripatronatus facta non accedente assensu patroni, sit ipso jure nulla, aut veniat rescindenda, quod verius est. Sanch. *n. 14.* Vivian. *d. cap. 5. num. 22.* Tondut. *num. 20.* Cokier *lib. 1. cap. 19. num. 1.* Sed quomodocumque sit, quoties patronus à die cognita permutationis non reclamat intra semestre, aut quadrimestre, permutatio confirmata persistit, ut amplius retractari non possit. Sanch. *num. 2.* Vivian. *lib. 14. cap. 3. num. 50.* Tondut. *n. 19.* Nec in permutatione presentatione opus est, sed solum nudus consensus requiritur. Sanch. *ubi proximè, n. 2.* D. Frasso cum aliis *n. 66.*

Ibi: *An possit ipse presentare.*

- 55 Si Beneficiarius permutationis causâ resignet, quæ postea ex defectu consensus patroni irrita pronuncietur, nequit ad Beneficium ingredi, nisi vel inscius & ignorans illud patronatum contraxit, aut si patronus omiſsa presentatione, silens proprium contemptum remiserit. Sanch. *d. cap. 3. num. 56.* Garc. *de Benefic. part. 11. cap. 3. n. 30.* D. Frass. cum aliis *d. cap. 12. in fin.*

Verf. *Eadem ratione.*

- 56 Non licet permutate præbendas, quæ per electionem, ac concursum in Cathedralibus Hispaniæ conferuntur, nec patrimonialia Beneficia. Azeved. *ubi proximè.* In hoc novo orbe verita est per-

mutatio omnium præbendarum, quarum provisio pertinet ad supremum Indiarum Consilium: sed quoad inferiora Beneficia, quæ per Prælatos conferuntur, est permessa. Solorz. *d. cap. 3. n. 19. & 20.* D. Frass. *d. cap. 12. n. 63.*

Verf. *Nonò, ad eadem Regia.*

Beneficia patronatus, nec simpliciter, nec in favorem alterius queunt resignari, nisi patroni interveniat assensus. Vivian. *de jurepatron. lib. 13. cap. 10. n. 24.* Garc. *sup. d. part. 11. cap. 3. ex num. 23.* Tondut. *de pension. cap. 62. n. 27.* Sanch. *Conf. Moral. lib. 2. cap. 2. dub. 29. n. 2.* Barbosa *d. cap. 15. num. 142.* D. Frass. cum aliis *cap. 15. num. 49.* Gratian. *disceptat. cap. 835. num. 2.* Flamin. *de resign. Benef. lib. 7. q. 1.* Quæ tamen absque consensu patroni ipso jure nulla non est, sed per sententiam fit irrita. Barbosa *num. 143.*

Quæritur utrum per hujusmodi resignationem irritam maneat profus resignans à Beneficio exclusus, ita ut denegato regressu, patronus valeat ad presentationem procedere. Et licet aliqui contra sentiant, respondendum tamen est cum communi, resignanti licere ad resignatum redire Beneficium. Garc. *ubi proximè, n. 223.* D. Frass. *n. 50.* Sanch. *d. dub. 29. n. 4.*

Ex præmissis inferre licet, quod si Bullæ resignationis causâ factæ sine assensu patroni expediantur, per quas Beneficium conferatur in derogationem patronatus Regii, aut laicorum, exhibebitur auxilium retentionis ex lege Regia.

In nostris Indiis resignatio non est permessa, cum Ecclesiarum patronatus ad Regem spectet. Frasso *d. cap. 15. num. 54.*

Ad Num. 10.

Liberum est Pontifici reservare pensionem ex Beneficio patronali, nullo expectato patroni consensu. Flamin. *sup. lib. 2. q. 4. num. 14.* Tondut. *de pensionib. cap. 25. n. 1.* Valenz. *conf. 51. num. 30.* D. Frasso *d. cap. 15. n. 83.* Sed an quoad patronatum laicorum opus sit expressa derogatione, inferius apparebit, n. 67.

Ibi: *Hæc verò indictio.*

De intellectu capitis penultimi de *jurepatron.*

jurepatron. confulas Barbofam, & quos laudavit in collect. ad eundem textum.

Ibi: Quod licet Rector Ecclesia possit.

- 63 Ecclesie Rectori patronatæ permittitur absque patroni interventu vicarium constituere temporalem ad tempus, quandiu ille vixerit. Barbofa *ubi proxime*, n. 4. Sanch *sup. lib. 2. cap. 3. dub. 56. n. 3.* Sed hoc in patronatu laicali duntaxat procedere, non in ecclesiastico, tenet Vivian. *sup. lib. 1. cap. 3. num. 24. vers. Quadragesima*, quem sequitur D. Frasso *cap. 14. num. 62.* qui nec rationem, nec auctoritatem pro discrimine expendit.

Ibi: Tamen non poterit idem Rector.

- 64 Vicarium perpetuum post obitum suum, vel remotionem permansurum, etiam auctoritate Episcopi Rector Ecclesie instituire non valet, nisi patronus consenserit. Barbofa *num. 2.* Sanch. *ubi proxime.*
- 65 Coadjutor vero creati non poterit, sive ad tempus pro vita coadjuti, sive in perpetuum, ut illi succedat, deficienti assensu patroni. Barbofa *de Jur. Eccles. lib. 3. cap. 15. num. 144.* Lambett. *de jurepatron. part. 1. lib. 2. quest. 6. princ. art. 20.* Vivian. *lib. 5. cap. 5. num. 151.* Quod limitat Barbofa urgente Ecclesie necessitate; tunc enim posset institui coadjutor, inconsulto patrono, qui deinceps debet adhibere consentum.
- 66 At cum Ecclesia vacat propter litem, vel dum de Rectore provideretur, absque assensu patroni Prælati substituit, qui interim administrat. Barbofa *ubi proxime.* Provisio inferiorum, qui in Ecclesia deserviunt, Rectori soli competit, non patrono, nisi patronatus sit Regius, ac de regali patrimonio stipendia percipiant; nam per vicepatronum hujusmodi servientes designantur. D. Frasso *de Reg. patron. d. cap. 14. n. 66.* ubi alii.

Verf. Primum, quod sit necessaria.

- 67 Beneficium patronatus laicorum nec per Papam ulla pensione gravari poterit, nisi expressim illius mentio fiat. Sanch. *sup. d. lib. 2. cap. 3. dub. 58. n. 3.* Vivian. *de jurepatr. lib. 13. cap. 9. n. 26.*

At in patronatu Ecclesiastico expressa derogatio non desideratur, ut de communiore testatus, cum aliis resolvit Vivian. *num. 22.* Vide *sup. num. 61.* Nec dubitari potest, quin jus patronatus lædatur per impositionem pensionis; nam est jus præsentandi persiluat illæsum, tamen patroni interest potius ad pingue, quam ad tenuè beneficium præsentare, præsertim cum regulariter patroni sibi sanguine, aut amicitia devinctos ut instituantur proponant.

Verf. Secundò est observandum.

Beneficia Regii patronatus in Hispania onerari pensione per Pontificem, non adhibito Regis assensu, minimè sustinentur, alioqui Literæ effectu carebunt per illarum retentionem. D. Frasso. *cap. 15. n. 51.* Valenz. *conf. 51. n. 30.*

Verf. Tertium, quod in hac.

Solet Summus Pontifex, cum lis super Beneficio in Curia discutitur, illud colliganti conferre cum onere pendendi annuam quantitatem ex fructibus adversario, qua ex causa pensio imposita nullum patroni assensum desiderat, cujuscumque qualitatis sit patronatus: atque ita apud nos regis Edictis locus non erit, ut suspendatur Bullarum executio, quæ procedunt fraude cessante, ne scilicet lis moveatur injustè, ac frivole, ut pensio contempto patrono imponeretur. Sanch. *d. cap. 3. dub. 58. num. 2.*

Verf. Quartò quoties.

Quod præmissum supra, n. 67. absque hæsitatione procedet quoties pensio in titulum beneficii conceditur, quia omnino consensu patroni, aut derogatione expressa opus erit, si patronatus laicalis existat. Sanch. *ubi proxime.* Vivian. *n. 29.*

Ibi: Nam licet pensio, ut frequentissime.

Pensio Ecclesiastica Beneficium propriè non est. Azeved. *in l. 1. n. 5. tit. 4. lib. 1. Recop. Valenz. conf. 115. à num. 18.* Sanch. cum Viviano *ubi proxime*, & alii quamplurimi, quos congestit Barbofa *de Jur. Eccles. lib. 3. cap. 11. num. 8.* ubi latè disputat: imò nec ex lata significatione pensio beneficii continetur

tur appellatione. Idem Barbofa ex pluribus de appellat. *verbor. signif. appel. 32. num. 2.*

Ibi: Tamen ubi constituitur.

- 72 Quoties pensio reservatur, ut in titulum Beneficii clericus ea potiarur cum onere alicujus ecclesiastici ministerii, propriè Beneficii nomine comprehenditur. Azeved. *d. n. 5. in fin.* Vivian. *d. lib. 13. cap. 9. n. 29.* Sanch. *sup. dub. 46. n. 10.* Garc. *de Benefic. part. 1. cap. 1. n. 5.* Pat. Suar. *de censur. disp. 27. sect. 1. n. 15.* Sebast. Caf. *de Eccles. hierarch. part. 3. disp. 14. §. 10.* D. Frasso. *cap. 13. n. 48.* Layman. *Theol. moral. lib. 1. tract. 5. part. 2. cap. 2. n. 8.*

Verf. Quintò, illud est.

- 73 Beneficia patrimonialia Hispanie, necnon Præbendæ Doctorales, Magistrales, ac Pœnitentiariæ, quæ in Cathedralibus, vel Collegiatis Ecclesiis per electionem conferuntur juxta decretum Trident. *sess. 5. de reform. cap. 1.* nullam reservationem pensionis admittunt; hæc namque beneficia illibata, & libera ab onere persistere debent, ut constat *ex l. 21. cum seqq. tit. 3. lib. 1. Recop.* In nostro orbe Indico nulla pensio super Beneficiis permittitur. D. Frasso. *de Reg. patron. cap. 15. n. 55.*

Ad Num. 11.

- 74 Ad unionem Ecclesiarum, seu Beneficiorum patroni consensus debet adhiberi, sive Ecclesiasticus, sive laicus ille sit. Sanch. *Conf. Moral. lib. 2. cap. 3. dub. 57. num. 1.* Flamin. *de resign. Benefic. lib. 2. q. 4. n. 11.* Vivian. *sup. lib. 14. cap. 15. n. 58.* Campan. *in Diversor. Jur. Canon. rubric. 11. cap. 13. num. 477.* Barbofa *collect. Clem. fin. n. 4. de reb. Eccles. & in remiss. ad Trident. sess. 7. de reformat. cap. 6. n. 22.* D. Frasso cum aliis *d. cap. 15. n. 19.* ubi *ex n. 21.* quid in Indiarum partibus circa unionem servetur.
- 75 Sed si Pontifici unire Ecclesias patronales placuerit, tacitè censetur juripatronatus Ecclesiastico derogare, etiam nulla de illo facta mentione; non sic quoad laicale, quia expressa derogatio desideratur. Sanch. *num. 2.* imò in Hispania recursus supplicationis erit locus, ne laicorum patronatus præjudicium generetur.

D. de Faria Covar. Enucl.

Ubi verò Episcopus ex causa ad unionem procedit, indistinctè cujuscumque patroni assensum intercedere oportet, nisi requisitus irrationabiliter refragetur, quia tunc unio ipso invito facta vitibus subsistet. Sanch. *ubi proxime*, Azor. *Instit. Moral. part. 2. lib. 6. cap. 28. n. 12.* & *lib. 3. cap. 12.* D. Frasso. *sup. n. 20.*

Ad Num. 12.

Per exaltationem ad Episcopalem dignitatem vacant Beneficia, quibus electus poteratur, ex juris dispositione, nisi Pontifex dispensans retentionem illorum concedat: quod si contingat, etiam si Beneficia patronatus laicorum sint, non est necesse ut patronus consentiat, nec ulla mentio, seu derogatio requiritur. Sanch. *d. cap. 3. dub. 54. n. 11.* Valenz. *conf. 51. n. 38.* Alciat. *conf. 41. num. 3.* Gambar. *lib. 3. de potest. Legat. n. 136.* Idem est de pensionibus, quæ pariter per promotionem ad Episcopatum extinguuntur. Valenz. *conf. 137. num. 42.* & cum retinentur ex dispensatione, novus patroni consensus non exigitur, ut latè per Valenz. *conf. 51. ex n. 21.*

SUMMARIUM.

- 1 Nec Rex, nec alius inferior oppidi Dominus habet jus in pascuis publicis, quæ propria sunt communitatis incolarum.
- 2 Nequeunt usum pascuorum impedire, aut curare.
- 3 Desolato castro, seu oppido, pascua publica illius Domino quaruntur.
- 4 Dominus habitans in proprio castro fruitur pascuis, & aliis commodis communitatis.
- 5 Dominus alibi domicilium habens, quando possit uti pascuis oppidi sui.
- 6 Princeps supremus ubicunque intra ditionem domum habuerit, etsi in ea non resideat, utitur pascuis cujuscumque populi. Aliud juris est in Dominis inferioribus.
- 7 Domino commoranti in proprio castro, pro dignitate, ac opulentia pascuorum portio tribui debet sine præjudicio incolarum, ne egeant.
- 8 Respublica nequit prohibere usum pascuorum, quatenus cives illis indigent.
- 9 Jus pascendi in alieno territorio ex privilegio,

P p privilegio,

- privilegio, aut prescriptione, cessat quoties illius castri incola non habent pastum sufficientem pro suis pecoribus. Aliud est si ex conventionione facultatem pascendi quis obtinuerit.
- 10 Ad fruendum pastu communi quis incola habeatur.
- 11 Absens ex accidenti à loco domicilii, in eo potitur pastus utilitate.
- 12 Incola quis dicatur.
- 13 Magistratus an pro incolis habeantur quoad pascua, & alia communitalis commoda?
- 14 Residens etiam diu in oppido causâ studii, negotiationis, aut similis occupationis, nec potitur pastu & aliis commodis, nec onera publica sustinet.
- 15 Domino habitanti in oppido proprio quantum in Hispania ex pascuis publicis assignetur iuxta consuetudinem. Quoad commoda, & onera publica duorum incolarum vicem gerit, ibid.
- 16 Aliud de iure servatur, cessante consuetudine.
- 17 Milites utrum gaudeant aliquo privilegio in usu pascuorum communium?
- 18 Illiberalis, seu plebeius potest obtinere jurisdictionem oppidi cum mero, & mixto imperio, nec ex hoc eximitur à contribuendo cum similibus.
- 19 Ampliatur.
- 20 De iure gentium, ac communi Romanorum quisque liberè proprio utitur praedio ac potest culturam deserere, ut ager ad pastum deserviat, ac prohibere ne aliena pecora fundum eius ad pascendum ingrediantur.
- 21 Non licet uti re aliena, invito domino, etsi huic incommodum nullum, imò utilitas ex usu proveniat.
- 22 De consuetudine in Hispania licet propria pecora in alienum fundum post fructus perceptos ad pascendum immittere, quod inter concives, etiam domino invito, procedit. An possit dominus, culturâ amisâ, fundum ad pastum applicare in concivium praedictum, ibid.
- 23 Quid quoad praemissam consuetudinem aliquibus in locis sit immutatum.
- 24 Non prohibetur dominus, non obstante ea consuetudine, in agris propriis, in quibus serere consueverat, vineas, oliveta, vel alias arbores plantare: nec id poterit Respublica prohibere, & num. 26.
- 25 Ubi quis habet servitutem pascendi in alieno fundo, collectis frugibus, nequibit dominus in illo arbores plantare, mutatâ culturâ.
- 27 Novellandi facultas quando per Imperatores Romanos interdicta: & quid apud nos ex lege nostra Recopilationis.
- 28 Quid in Indiarum provinciis stabilitum.
- 29 Cuicque liberum est fundi sui variare culturam, & arbores plantare, relicto ferendi usu.
- 30 Inducitur ad proxima conclusionis probationem caput Cum in tua, de decim. & num. 31.
- 31 Si pascua unius oppidi sint communia alteri vicino, num valeat illud in praedictum istius agris colere, adempta pascendi facultate? & n. 44.
- 32 Quoties non alia ratione nisi vicinitatis jus pascendi in alieno fundo, fructibus collectis competit, licet domino novellare, ac plantare, derelicto seminandi usu. Sed non licebit in Hispania agros ad pastum assignare, vulgo adhelar, ibid. & n. 41.
- 34 Si castrum à civitate exemptum retinet jus pascendi in agris civium, jam ablatis fructibus, civis poterunt novellare, aut alias commoditatem pastus adimere arborum plantatione: sed non facere debebat, ut proximè adnotatur.
- 35 Villa, aut vicus exemptus à jurisdictione civitatis potitur pastus, & aliis commodis vicinitatis, quae ante exemptionem obtinebat? & n. 38. & 40.
- 36 utrum ligetur quis status civitatis, à cuius jurisdictione est liberatus?
- 37 Incola castri exempti ad munera publica civitatis nec eligi potest, nec electus exercere cogitur.
- 39 Quae onera sustineat villa, aut vicus exemptus, ex iis quae ante exemptionem supportabat, remissivè.
- 41 Jus pascendi ratione vicinitatis competens tolli potest, mutatâ culturâ, arboribusque plantatis: secus si pascua sint publica, quae ad culturam reduci nequeunt in praedictum tale jus habentiam, etiam ob vicinitatem.
- 42 Ut pascua publica redigantur ad culturam quae intervenire debeant.
- 43 Pascua communia pluribus oppidis à nullo subijci cultura possunt.
- 45 Si in pascuis communibus unus ex sociis seminet, aut plantet, per legitimum tempus socium agentem repellat: & quid si communitas sit, qua ladicatur.

- 46 Huic competit restitutio contra prescriptionem.
- 47 De triplici differentia bonorum, quae ad civitates spectant.
- 48 De prescriptione ejusmodi bonorum, & num. 49. & 50.
- 51 Si in pascuis quisquam arbores plantet, utrum interesse, seu pretium fundi exsolvens liberetur.
- 52 In divisione pascuorum communium inter incolas quid iudici observandum, cuius arbitrio committitur.
- 53 An peccet, & ad restitutionem teneatur, qui ex pascuis, ac montibus publicis aliquid usurpat.

CAPUT XXXVII.

Ad Num. 1.

- 1 **S**upremus Princeps, vel Domini inferiores civitatis, villae, vel castri nullum jus obtinent in pascuis publicis, quae propria sunt universitatis: ideo illis tanquam Domini uti non poterunt, Greg. Lop. in l. 9. gloss. 9. ad fin. tit. 28. p. 3. Sanch. Conf. Moral. lib. 1. cap. 5. dub. 1. num. 40. 41. Avendañ. de exec. mand. part. 1. cap. 4. num. 25. vers. ex quo dicebam, Molin. de just. & jur. tract. 2. disp. 59. num. 3. Oter. de pasc. cap. 9. n. 13. Valasc. de jur. employent. quest. 8. num. 40. Bobad. Politic. lib. 2. cap. 16. n. 198. Burg. de Paz in l. 3. Taur. num. 486. cum segg. qui fuscè disputat ex n. 430. Tusch. lit. P. concl. 112. num. 4. Hermof. in l. 15. gloss. 2. num. 80. tit. 5. p. 5.
- 2 Similiter non licet, nec Regi ipsi, nec aliis Dominis oppidi pascua publica ad culturam reducere, novellare, vel alio modo usum pascendi impedire, aut coartare. Oter. cap. 16. num. 2. & 16. Valasc. num. 43. vers. Et ex dictis, Hermof. num. 77. Sesse decif. 74. num. 20.
- 3 Sed si populus omnino extingueretur, urbe, aut villa deserta, tunc pascua ad communitatem spectantia Domino cedent. Avend. sup. vers. Fallit tamen, Greg. Lop. in l. 26. gloss. 4. tit. 31. p. 3. Solorz. de jur. Indiar. tom. 1. lib. 1. cap. 23. num. 61. Bobad. d. cap. 16. num. 199. Hermof. num. 78.
- Ibi: Tamen Dominus habens jurisdictionem.
- 4 Quoties Dominus in proprio oppido sedem habitationis constituit, pastu communi, ac ceteris commodis fructus, quae incolis aliis conceduntur. Greg. Lop. in d. gloss. 9. Sanch. num. 47. Burg. de Paz num. 508. Avend. d. vers. Ex quo dicebam, Bobad. d. n. 198. Avil. in cap. 3. Prator. num. 39. verb. Jurisdiction. ad fin. Oter. sup. cap. 6. num. 1. Molin. sup. Tusch. num. 8. Valasc. num. 42. Hermof. num. 80.
- Poterit tamen jurisdictionis Dominus, etsi alibi inhabitet, propria pecora ad pascendum immittere in pascua communitalis, si hoc jus tempore immemoriali quæsierit. Sanch. n. 42. Bobad. num. 201. Oter. d. cap. 6. num. 14. Paz num. 493. Hermof. num. 84. Idem erit, si pascua abundant, aut si dominus esset territorii. Hermof. num. 85. & 88.
- Est observatu dignum discrimen quod 6 constituit Bobadilla num. 198. inter Regem, & Dominos inferiores: ille enim publico pastu potitur pro suis pecoribus in quovis ditionis oppido, ubi regiam domum, seu palatium habet, licet non commoretur: quod in Dominis, qui superiores non sunt, minimè receptum est. Adde Gregor. Lop. in d. gloss. 9.
- Licet Domino incolatus ratione plus 7 ex pastu tribui debeat, quam ceteris cohabitatoribus, pro indigentia & dignitate, Molin. d. disp. 59. num. 3. id tamen ita temperare oportet, ut reliquis non adimatur pastus, prout quisque indigerit, & hujusmodi aequalitas servanda semper est inter omnes incolas divites, & pauperes. Greg. Lop. in d. l. 9. gloss. 9. tit. 28. p. 3. alioquin oppidani agentes audientur, ut reformetur excessus, d. l. 9. partit. ubi Gregor. Lop. gloss. 9. Oter. cap. 5. à n. 13. Sanch. Conf. Mor. lib. 1. cap. 5. dub. 1. num. 50. Molin. sup. Avendañ. d. cap. 4. num. 25. vers. Imò etiam, cum segg. Bobad. num. 201. Paz in l. 3. Tauri, num. 509. non enim licet jus pascendi in pascuis communibus adimere incolis, prout quisque indigerit.
- Unde est, ut quanvis Respublica valeat ob commune bonum vctare, ne intra certum locum, vel tempus prata communitalis depascantur, id procedit modo pro incolarum necessitate pastus pecoribus relinquatur. Molin. de just. & jur. tract. 2. disp. 59. num. 1. Oter. de pasc. cap. 12. num. 1. & 3. Sanch. d. dub. 1. n. 4. & 5. Trullench. in Decal. lib. 7. cap. 3. dub. 7. num. 1.
- Inde etiam provenit, ut si quis populus, vel singularis persona jus pascendi